



Διδακτική της Λογοτεχνίας

Ενότητα 6: Κριτήρια επιλογής λογοτεχνικών κειμένων για το μάθημα της λογοτεχνίας

Βενετία Αποστολίδου
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.





Κριτήρια επιλογής λογοτεχνικών κειμένων για το μάθημα της λογοτεχνίας

Το ζήτημα των ανθολογίων



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ανθολογίων.
2. Κατάλληλος αναγνώστης. Κατάλληλο βιβλίο. Κατάλληλη στιγμή.
3. Η εκπαιδευτική περίσταση.





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ανθολογίων

Πλεονεκτήματα ανθολογίων

- Δεν χρειάζεται να ψάχνουν οι εκπαιδευτικοί.
- Οι μαθητές και του πιο απομακρυσμένου χωριού έχουν στη διάθεσή τους λογοτεχνικά κείμενα.
- Τα λογοτεχνικά κείμενα των ανθολογίων διαθέτουν μια εγγυημένη ποιότητα.



Μειονεκτήματα των ανθολογίων 1

- Τα ίδια λογοτεχνικά κείμενα δεν ταιριάζουν σε όλους τους μαθητές και ειδικά στους μαθητές με διαφορετική εθνικότητα, θρησκεία και γλώσσα.
- Τα ανθολόγια ακολουθούν αποκλειστικά τον λογοτεχνικό κανόνα και άρα αποκλείουν πάρα πολλά κείμενα διαφόρων ειδών που μπορεί να είναι ελκυστικά και ωφέλιμα για τα παιδιά.



Μειονεκτήματα των ανθολογίων 2

- Περιέχουν κυρίως αποσπάσματα από λογοτεχνικά έργα.
- Αποκλείουν από το μάθημα της λογοτεχνίας το μυθιστόρημα.
- Οι ερωτήσεις που έχουν κάτω από το κείμενο «σχολαιοποιούν» τη λογοτεχνία και μεταμορφώνουν το λογοτεχνικό κείμενο σε «μάθημα».
- Αισθητικά δεν είναι τόσο ελκυστικά όσο τα πραγματικά παιδικά βιβλία.



Παρόλα αυτά

Τα ανθολόγια είναι χρήσιμα και μπορούν να αξιοποιηθούν στο μάθημα της λογοτεχνίας συμπληρωματικά.



Τι λέει το νέο ΠΣ για τα ανθολόγια

Απεξάρτηση από το ανθολόγιο της συγκεκριμένης τάξης. Το νέο ΠΣ προτείνει τη συνανάγνωση κειμένων και από τα τρία ανθολόγια λογοτεχνικών κειμένων του Δημοτικού. Παράλληλα προτείνονται, ως παράλληλα, κείμενα που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο σε ψηφιακή μορφή και ολόκληρα λογοτεχνικά βιβλία.





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Κατάλληλος αναγνώστης.
Κατάλληλο βιβλίο. Κατάλληλη
στιγμή.**

Βασική αρχή της θεωρίας της ανάγνωσης

Για να είναι μια ανάγνωση πετυχημένη, πρέπει το κατάλληλο βιβλίο να συναντηθεί με τον κατάλληλο αναγνώστη την κατάλληλη στιγμή.



Ποιος είναι ο κατάλληλος αναγνώστης;

- Γνωρίζουμε τους μαθητές μας;
- Τι πρέπει να γνωρίζουμε προκειμένου να προτείνουμε βιβλία γι αυτούς;
- Το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό τους περιβάλλον, τις αναγνωστικές τους εμπειρίες, τα προβλήματα και τα ενδιαφέροντά τους, τα γούστα τους.



Ποιο είναι το κατάλληλο βιβλίο;

- Υπάρχουν καλά και κακά βιβλία;
- Κανένα βιβλίο δε μπορεί να βλάψει τον αναγνώστη. Μπορεί μόνο να τον κάνει να βαρεθεί, να φοβηθεί ή να μελαγχολήσει.
- Όλα τα βιβλία (ελληνικά και ξένα, παλιά και καινούρια, του κανόνα ή όχι) είναι διαθέσιμα για να επιλέξουμε.



Ποιο είναι το κατάλληλο βιβλίο 2;

- Ηλικία και βιβλίο.
- Αγορίστικα και κοριτσίστικα βιβλία.
- Μεγάλα και μικρά βιβλία.
- Εύκολα και δύσκολα βιβλία.



Πώς βρίσκουμε τα βιβλία για τους μαθητές;

- Αναζητούμε σε δημόσιες βιβλιοθήκες, σε βιβλιοπωλεία, στο διαδίκτυο, στη [biblionet](#).
- Δημιουργούμε βιβλιοθήκη τάξης με δικά μας βιβλία και των παιδιών.
- Κάνουμε έρανο για να εμπλουτίσουμε τη βιβλιοθήκη του σχολείου.
- Οργανώνουμε εκθέσεις βιβλίων.



Ποια είναι η κατάλληλη στιγμή;

- Στη ζωή περιμένουμε την κατάλληλη στιγμή να έρθει.
- Στην τάξη δημιουργούμε την κατάλληλη **εκπαιδευτική περίσταση.**





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η εκπαιδευτική περίσταση.

Τι σημαίνει εκπαιδευτική περίσταση;

Δημιουργούμε ένα μαθησιακό περιβάλλον με ερωτήματα, προβληματισμούς, συναισθηματικές εμπειρίες, κίνητρα εν τέλει για ανάγνωση κάποιων βιβλίων.



Ποιο μπορεί να είναι το κέντρο αυτής της εκπαιδευτικής περίπτωσης;

Μπορεί να είναι ένα θέμα, ένα λογοτεχνικό είδος, ένας συγγραφέας ή ένας συνδυασμός των παραπάνω. Αυτό θα αποτελέσει την αρχή για να ξετυλίξουμε ένα πρότζεκτ και θα αποτελέσει επιπλέον το κριτήριο για να επιλέξουμε τα κατάλληλα βιβλία για τους δικούς μας μαθητές. Άρα, τα κριτήρια της επιλογής είναι τελικά παιδαγωγικά.



ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γιάννης Παπαδάτος: *Παιδικό βιβλίο και φιλιαναγνωσία. Θεωρητικές αναφορές και προσεγγίσεις – Δραστηριότητες*. Εκδ. Πατάκης 2009. Κωδ. Στο Εύδοξος: 21878.
- Ζερβού, Αλεξάνδρα (1992). *Λογοκρισία και αντιστάσεις στα κείμενα των παιδικών μας χρόνων: Ο Ροβινσώνας, η Αλίκη και το Παραμύθι χωρίς όνομα. Ανάγνωση από μια ενήλικη*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Ζερβού, Αλεξάνδρα (1997). *Στη χώρα των θαυμάτων: το παιδικό ανάγνωσμα ως σημείο συνάντησης παιδιών ενηλίκων*. Αθήνα: Πατάκης.
- Κανατσούλη, Μένη (1997). *Εισαγωγή στη θεωρία και κριτική της παιδικής λογοτεχνίας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Καρπόζηλου, Μάρθα (1994). *Το Παιδί στη χώρα των βιβλίων*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Κατσίκη-Γκίβαλου, Άντα, Τζίνα Καλογήρου & Άβα Χαλκιαδάκη (2008). *Φιλιαναγνωσία και σχολείο*. Αθήνα: Πατάκης.
- Σπινκ, Τζων (Spink, John) (1989). *Τα παιδιά ως αναγνώστες/ μτφρ. Κυριάκος Ντελόπουλος*. Αθήνα: Καστανιώτης



Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Βενετία Αποστολίδου.
«Διδακτική της Λογοτεχνίας. Κριτήρια επιλογής λογοτεχνικών κειμένων για
το μάθημα της λογοτεχνίας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από
τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS217/>



Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».



Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>





Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό εξάμηνο 2014-2015



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

